

det ærede Flertal: jamen Gud bevares, det er jo kun et høist ubetydeligt Forslag, vi forlange jo ikke andet, end hvad der er den simple Konsekvens af det bestaaende. Den ærede Ordfører stoptiserede over en Udtalelse, som jeg var fremkommen med i Betænkningen, og mente, at det nærmest var en Vigtighed, nemlig den, at hvis det Forslag, her foreligger, blev gennemført, saa vilde der ske en Forandring med den danske Kirke, som er den største, der er foregaaet siden 1536. Ja jeg vil aldeles aabent sige, at det er min virkelige Overbevisning, at det er Tilfældet. Det er min fuldstændige Overbevisning, at det ærede Flertals Forslag er i mange Henseender saa indgribende med Hensyn til hele Kirkeordningen, at der ikke siden Reformationen paa det kirkelige Omraade er fremkommet en Lov af samme Betydning, ikke lige over for andre Samfund, men i Henseende til sin egen indre Organisation. Der kan være fremkommet fra en eller anden Person Forslag til Drøftelse i Pressen eller andetsteds, som kunde siges at gaa endnu langt videre. Det er noget helt andet. Jeg læste f. Eks. i Gaar Aftes en lille Afhandling af en Mand om den saakaldte Præstefrihed, som efter min Mening gik endnu meget videre i dette enkelte Punkt, end der her er Tale om. Men det er ikke det, der er Spørgsmaalet her. Spørgsmaalet er, om den kirkelige Lovgivning og den Tilstand, som ifølge samme er til Stede inden for Samfundet, om der er gjort noget Stridt siden den Tid, som kan sammenlignes med det, der nu foreslaas ophøjet til Lov. Jeg kan nemlig ikke forstaa, at man kan sige, at det er en lille Forandring, naar man saa at sige griber ind i og søger at gennemføre en fuldstændig Omændring i saa at sige alle de store indre Forhold i Kirken. Naar man griber ind, som jeg har tilladt mig at udtale i Betænkningen, i Ordningen af Spørgsmaalet om Præsters og Vægmands forskellige Stilling i Kirkelivet, og det ikke med en blid Haand, men, som jeg skal tillade mig at paavise, meget dybt — naar man griber ind i Sognepræstens Forhold til andre Sognepræster og Sognepræstens Forhold til sin Menighed, fremdeles i Menighedernes Forhold indbyrdes, i Stillingen mellem Sogmenigheder og Valgmenigheder — naar man griber ind i og gør Forandring i Biskoppernes Stilling og Myndighed baade lige over for Præsterne og lige over for Døgsfolk, saa maa jeg tilstaa, at det er mig aldeles ubegribeligt, at man kan sige, at det er en lille Forandring. Naar man f. Eks. saa at sige søger, i alt Fald i meget betydelig høj Grad at udslette Forskellen

mellem Præster og Vægmand, naar man vil i meget væsentligt give Vægmanden den samme Rettighed som Præsten, nemlig Stillingen som den, der kan optræde med en vis høre Myndighed som Lærer i Menigheden, saa er det ganske vist meget betydelig indgribende Forandringer, og saa er det noget, som jeg vel ikke paastaar, man kan sige er i Strid med det evangelisk-lutheriske Begreb, men dog i alt Fald med den augsburgiske Trosbetendelse. Naar man gør Forandringer som den, at man søger i meget væsentligt at udjævne de Kanteler, eller de Sikkerhedsmidler, som ere givne med Hensyn til Valgmenigheder, uden at sætte noget andet i Stedet, er det ogsaa et meget betydeligt Stridt paa Lovgivningens Vej. Naar man endydermere ved dette Forslag vil forandre de Rettigheder, som ere givne Flertallet i Menigheden, til Rettigheder for et Mindretal, og det endog saa et saa ubetydeligt eller aldeles forsvindende Mindretal som ti Familiefædre i en Menighed, er det sandelig ikke en ubetydelig, men en fuldstændig, gennemgribende Forandring. Jeg kunde jo i saa Henseende fortsætte, men det er egentlig ikke min Op-gave at ville gaa videre med Hensyn til dette, end at paavise, at det ikke er Tilfældet, som den ærede Ordfører vilde gøre gældende i Dag og har gjort gældende i Betænkningen, at det, der her foreslaas fra Flertallets Side, er ubetydelige Spørgsmaal og kun omfattende Forslag, der ere rimelige Følgeslutninger af de bestaaende Forhold; thi Virkeligheden er netop den helt modsatte. Derimod skal jeg gerne tillade mig at udtale, at der er andre af de fremtatte Forslag, som jeg, om jeg end ikke kan tiltræde dem, dog i hvert Fald kunde finde at være af en saadan Natur og Betskaffenhed, at der vilde være al Grund til at tage under nærmere Overvejelse, hvorvidt man ikke i saa Henseende kunde forandre den bestaaende Lovgivning. Jeg sigter herved f. Eks. til Spørgsmaalet om, hvilke Taler, der maa holdes i Kirken, og under hvilken Form det kunde tillades Vægmand at tale paa Kirkegaarden, eller Spørgsmaalet om, hvorvidt vi ikke i Stedet for det Betryggelsesmiddel, man i Valgmenighedsløven har søgt i Bestemmelsen om, at Valgmenigheder, naar de stiftes, skulle være forpligtede til at opføre en Valgmenighedskirke, maasse heldigere kunde sætte en anden virksom Bestemmelse. Jeg skal ikke tilbageholde, at det er noget, jeg skønner man kunde forhandle om, thi det er ganske vist, at den Bestemmelse, der nu foreligger — og det har jeg ikke været blind for, endog saa da Loven i sin Tid blev givet — havde sine uheldige Sider ved Siden af de heldige,